

Nr 343.

Av herrar **Friggeråker** och **Hallagård**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1945/46.

I proposition nr 170 angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1945/46 har Kungl. Maj:t under rubriken Försvarsdepartementet framlagt förslag rörande omorganisation av de nuvarande i försvarsdepartementet ingående tre kommandoexpeditionerna och därvid föreslagit att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut en gemensam kommandoexpedition skall organiseras från och med ingången av budgetåret 1945/46.

I fråga om befattningen såsom chef för den gemensamma kommandoexpeditionen innebär Kungl. Maj:ts förslag, att chefen skall hänföras till alternativt lönegraden Ob 2 eller Ob 4, d. v. s. befattningshavaren skall erhålla lön antingen i likhet med truppslagsinspektör, ställföreträdande militärbefälhavare, kustartilleriförsvarschef m. fl. eller ock i likhet med arméinspektören, militärbefälhavare, marindistriktchef m. fl. Förslaget i fråga om löneställning för chefen står i överensstämmelse med vad som av Kungl. Maj:t föreslogs i 1942 års försvarsproposition och då motiverades med att det vore av vikt, att vid befattningens tillsättande största möjliga valfrihet förefunnes.

Det synes oss, att den för chefen för kommandoexpeditionen föreslagna alternativa löneställningen i lönegraden Ob 4 icke kan vara erforderlig. Visserligen gjorde 1942 års riksdag icke någon erinran mot Kungl. Maj:ts i nämnda års försvarsproposition framlagda förslag rörande löneställningen för befattningshavaren i fråga, men det må erinras om att riksdagen då förutsatte, att de förslag till personalförteckningar, som för varje budgetår skulle komma att föreläggas riksdagen, skulle underkastas granskning i vanlig ordning och att 1942 års riksdag icke hade att taga slutlig ställning till frågan, när den gemensamma kommandoexpeditionens organiserande då ansågs bära skjutna på framtiden. För övrigt må erinras om att det av Kungl. Maj:t i 1942 års proposition framlagda förslaget rörande kommandochefens löneställning grundade sig på vad 1941 års försvarsutredning föreslagit och att utredningens förslag i fråga om kommandoexpeditionens organisation m. m. i flera remissutlåtanden mött invändningar. Sålunda framhöllo flera militära myndigheter, att departementschefens rådgivare i militära ting i första hand borde vara överbefälhavaren och försvarsgrenscheferna, vilka också borde givas vidgad befogenhet att besluta i kommandoärenden, varav

följde att kommandochefen icke skulle behöva givas den höga ställning, som föreslagits av försvarsutredningen. Överbefälhavaren framhöll särskilt i sitt yttrande, att överbefälhavaren genom den föreslagna omorganisationen av försvarsstaben komme att i större utsträckning än ditintills frigöras från detaljarbete, varigenom hans möjligheter att disponeras som rådgivare åt såväl departementschefen som regeringen i dess helhet komme att bli större än vad tidigare måhända varit fallet. 1942 års försvarsberedning uttalade såsom sin uppfattning, att det icke syntes erforderligt att chefen för den gemensamma kommandoexpeditionen skulle kunna hänföras till föreslagna högre lönegraden; befattningen borde upptagas å försvarsdepartementets stat och uppföras i lönegraden Ob 2.

Enligt vår uppfattning måste det anses tillräckligt att chefen för den gemensamma kommandoexpeditionen hänföres till lönegraden Ob 2, d. v. s. att han erhåller motsvarande löneställning som den, vilken tillkommer expeditionschef i statsdepartement. Hans ställning såsom chef för kommandoexpeditionen synes nämligen icke motivera högre löneställning. Den omständigheten att han jämväl är närmaste rådgivare åt departementschefen i vissa militära frågor kan icke utgöra tillräckligt skäl för att han alternativt skulle kunna erhålla högre löneställning; det torde vara så, att departementschefen i viktigare militära ärenden inhämtar råd av överbefälhavaren och vederbörande försvarsgrenschef, d. v. s. av de myndighetspersoner som bära direkt militärt ansvar, och att kommandochefens rådgivning i militära ting främst avser rutin- och liknande ärenden.

Det synes också böra uppmärksammas, att därest chefsbefattningen i kommandoexpeditionen hänföres till alternativt lönegraden Ob 2 eller Ob 4 följden kan bli, att en och samme person kommer att innehåva befattningen under en lång följd av år. Den som tillträtt befattningen och placerats i lönegraden Ob 2 men därefter för bibehållande av sin beföringstur uppflyttas till lönegraden Ob 4 får nämligen därigenom en från 60 till 65 år förhöjd pensionsålder. Det borde, synes det oss, liksom hittills anses av betydelse, att kommandochefen har egen ej alltför långt bort liggande praktisk erfarenhet av den militära tjänsten på förband och i staber, alldenstund han skall vara departementschefens närmaste rådgivare i militära frågor, och departementschefsämbetet enligt vad erfarenheten givit vid handen nära nog alltid innehaves av person, som icke är yrkesmilitär och alltså saknar — i varje fall näraliggande — egen praktisk erfarenhet av den militära tjänsten.

Ytterligare skäl mot den högre löneställningen synes vara, att en ny försvarsutredning är avsedd komma till stånd, i syfte, bland annat, att nedbringa kostnaderna för försvarets fredsorganisation, och att med hänsyn till önskvärd elasticitet i försvarets personalorganisation nya befattningar medförande rätt till kvarstående till högre pensionsålder icke böra inrättas, då icke ound-

gänsligt behov därav föreligger. Riksdagen synes därför, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag, böra bestämma löneställningen för chefen för den föreslagna gemensamma kommandoexpeditionen till lönegraden Ob 2. Skulle högre löneställning anses påkallad i syfte att därigenom vidga urvalsmöjligheterna vid tillsättandet av chefsbefattningen, synes i fråga om denna befattning böra tillämpas samma ordning som den, vilken gäller för cheferna för armé-, marin- och flygstaberna, nämligen att vederbörande tillerkännas lönefyllnad med belopp, som svarar mot skillnaden i lön mellan lönegraderna Ob 2 och Ob 4, d. v. s. med ett belopp av 1 895 kronor. Dylikt arvode bör emellertid icke under alla förhållanden utgå till chefen för kommandoexpeditionen, utan först från och med tidpunkt, som av Kungl. Maj:t bestämmes med hänsyn till att kommandochefen ansetts böra kvarstå i sin befattning, ehuru han bedömts böra erhålla befordran till eller förordnande å befattning, som enligt gällande personalstat är hänförd till lönegraden Ob 4.

På grund av det sålunda anförda få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag, i personalförteckningen för försvarsdepartementet med försvarets kommandoexpedition, uppföra befattningen såsom chef för nämnda expedition i lönegraden Ob 2.

Stockholm den 5 april 1945.

Joh. Friggeråker.

Gustav Hallagård.
